

☒	Pro gradu -tutkielma
☐	Lisensiaatintutkielma
☐	Väitöskirja

Oppiaine	Laskentatoimi	Päivämäärä	27.4.2009
Tekijä(t)	Satu Harju	Matrikkelinumero	
		Sivumäärä	104
Otsikko	Sittenkin katetuottolaskenta? – Katetuottolaskennan relevanssi päätöksenteossa		
Ohjaaja(t)	Markus Granlund & Ulla-Maija Lakka		

Katetuottolaskennan käyttö yrityksissä on vähentynyt. Suomessa katetuottolaskenta oli vielä vuonna 1992 käytetyin laskentamenetelmä, mutta 7 vuotta myöhemmin täyskatteellinen laskenta oli ohittanut suosiossa katetuottolaskennan. Ruotsissa katetuottolaskenta on selkeästi menettänyt arvonsa, kun taas Norjassa laskelmaa käytetään paljon. Myös Iso-Britanniassa koetaan katetuottolaskenta tärkeäksi. Tutkielmassa mukana olleessa case-yrityksessä katetuottolaskenta on erityisen tärkeä väline päätöksentekoon. Tutkijat ovat kuitenkin kritisoineet ns. perinteisiä kustannuslaskelmia ja erityisesti katetuottolaskentaa mm. sen yksinkertaisista oletuksista. Kritiikistä huolimatta katetuottolaskentaa käytetään edelleen laajalti yrityksissä. Tutkielman tavoitteena onkin analysoida, mihin katetuottolaskentaa käytetään ja mikä on sen rooli ja merkitys näissä päätöstilanteissa. Tutkimuskysymyksiin vastaamalla saadaan selville, onko katetuottolaskenta vielä relevantti väline päätöksenteossa.

Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena case-tutkimuksena. Tutkimuskysymyksiin vastattiin kirjallisuuden, tieteellisten artikkeleiden ja case-yrityksessä tehtyjen haastatteluiden avulla. Teemahaastattelut toteutettiin sekä case-yrityksessä että divisioonan Viron osastossa. Tutkielmassa kuvattiin ensin esimerkein, miten katetuottolaskentaa voidaan teoriassa käyttää hyväksi tuotantopoliittisissa ja markkinapoliittisissa päätöksentekotilanteissa. Case-analyysissä kuvattiin ja selitettiin sitä, mikä on katetuottolaskennan rooli käytännössä eri päätöksentekotilanteissa. Tulokset osoittivat, että katetuottolaskenta on hyödyllinen väline lyhyen tähtäimen päätöksenteossa erityisesti pienissä ja keskisuurissa yrityksissä.

Katetuottolaskennan suosiota selittää osaltaan tiedon keräämisen helppous ja ymmärrettävyys. Katetuottolaskenta ei tarjoa aivan yhtä tarkkaa tietoa kuin kehittyneemmät menetelmät, mutta monille johtajille tämä tuntuu riittävän. Lisäksi tarkempien kustannusraporttien tuottaminen ei aina ole kustannustehokasta. Käytännön ja teorian välillä huomattiin monissa tilanteissa olevan aukkoja. Monet tutkimukset osoittivat vääräksi oletukset, joiden mukaan kiristynyt kilpailu ja kustannuslaskennan tärkeä rooli päätöksenteossa lisäisivät kehittyneiden kustannuslaskelmien käyttöä. Edes kustannusrakenteen vaikutus laskentajärjestelmän valintaan ei saa varauksetonta tukea. Vaikuttaakin siltä, että katetuottolaskentaan kohdistuneet ennakkoluulot ovat olleet liian jyrkkiä ja se tarjoaa edelleen relevanttia tukea päätöksentekoon monissa tapauksissa.

Asiasanat	Katetuotto, kustannuslaskenta, päätöksenteko
Muita tietoja	